

4.2 Sivistyspalvelut

Sivistyspalvelut muodostuu varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta, kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluista sekä liikuntatoimesta.

Sivistyspalveluiden tavoitteena vuonna 2023 on kehittää lasten joustavaa opinpolkua. Joustavalla opinpolulla tarkoitetaan lasten opinpolulla olevien nivelvaiheiden madaltamista. Tammelassa nivelvaiheiden madaltaminen koskee perusopetuksen ala- ja yläasteen sekä esi- ja alkuopetuksen välisten nivelvaiheiden poistamista. Tavoitteena on yhtenäistää toimintakäytäntöjä sekä tilojen, materiaalien ja henkilöstön käyttöä. Sivistyspalveluiden yhteistyöllä edistetään jokaisen lapsen hyvinvointia ja oppimista hänen opinpolullaan.

4.2.1 Varhaiskasvatuksen palvelualue

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka ja pedagoginen leikki.

Määrärahat ja tuloarviot

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	395 293	256 000	319 000	319 000	319 000
Toimintakulut	-3 013 855	-2 991 695	-3 396 000	-3 396 000	-3 396 000
Toimintakate	-2 618 562	-2 735 695	-3 077 000	-3 077 000	-3 077 000
Poistot ja arvonalentumiset	-161 361	-172 996	-3 532	-2 457	-1 735

Suoritteet

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Päiväkodin läsnäolopäivät	29 365	27 000	29 000	29 000	29 000
Päiväkotipaikat	204	205	215	215	215
Perhepäivähoidon läsnäolopäivät	5 586	6 200	4 300	4 300	4 300
Perhepäivähoitopaikat	38	40	35	35	36
Muu päivähoito/ lapsia per toimintapäivä	0	20	20	20	20
Muu päivähoito/ toimintapäivät	0	20	20	20	20
Esiopetuksen läsnäolopäivät	10 685	14 000	12 000	14 000	11 000
Esiopetuspaikat	97	95	99	95	90

Perustelut

Toiminnalliset muutokset:

Kaksivuotinen esiopetuskokeilu alkoi 1.8.2021 jatkuen edelleen vuonna 2023. Maksuttoman esiopetuksen piiriin tulivat kaikki 5-6-vuotiaat.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos 1.8.2022 vähensi asiakasmaksutuottoja. Vuoden 2023 aikana siirrytään maksuttomaan varhaiskasvatukseen 1.8.2023 alkaen. Maksuttoman varhaiskasvatuksen talousvaikutusten arvio on 200 000 euroa/vuosi. Varhaiskasvatusmaksuihin on suunniteltu valtakunnallista muutosta maaliskuussa 2023, jossa maksut pienenisivät. Maksuton varhaiskasvatus vaikuttaa vuoden 2023 talousarvioon 117 000 euroa.

Varhaiskasvatusyksiköissä siirrytään vähitellen vaihtomattoihin. Talousarvioon on lisätty 5 000 euroa vaihtomattoihin.

Henkilöstömuutokset:

Varhaiskasvatuslain muutoksen myötä 1.8.2022 varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Lasten tukitoimia varten on lisätty kolmen työntekijän palkka.

Investointimenot:

Toimintaa ylläpitävät tarpeet huomioidaan.

Sähköisen asiakastietojärjestelmän laajennus mm. sähköinen yhteydenpito asiakkaisiin, lapsikohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat sähköisesti. Tietoturvan parantaminen.

Varhaiskasvatus on mukana useammassa valtakunnallisessa kehittämishankkeessa, valtionapuhankkeet. (OKM, OPH, AVI).

4.2.2 Perusopetuksen palvelualue

Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi perusopetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana.

Määrärahat ja tuloarviot

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	352 353	130 806	206 296	206 296	206 296
Toimintakulut	-5 650 621	-5 749 757	-5 932 655	-5 932 655	-5 932 655
Toimintakate	-5 298 268	-5 618 951	-5 726 359	-5 726 359	-5 726 359
Poistot ja arvonalentumiset	-1 190 054	-192 161	-13 608	-9 121	-6 165

Suoritteet

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruskoululaiset	586	559	542	533	513
Peruskoulujen opettajat	60	57	57	57	57
Peruskoulujen kuljetusoppilaat	231	234	230	230	230
Koulunkäynnin ohjaajat	19	17	17	17	17
Yhteisten koulujen oppilaat	18	16	14	14	14
Lukion opiskelijat	82	84	84	84	84

Perustelut

Perusopetuksessa on oppilasmäärä laskussa. Oppilasennusteen mukaan oppilasmäärä laskee 107 oppilaalla lukuvuoteen 28-29 mennessä.

Lisäksi 23.4.2018 valtuuston päätöksellä lakkautettavan Myllykylän koulun toiminnan yhdistäminen Koulukeskukseen 1.8.2023 alkaen valmistellaan kunnanvaltuuston päätettäväksi varaten osallisille kuulemistilaisuus ennen päätöksentekoa.

TAMMELA

www.tammela.fi

4.2.3 Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelualue

Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelualue ylläpitää asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä järjestämällä kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja kirjastopalveluita.

Kirjastopalvelut

Kirjastopalveluiden tehtävänä on toteuttaa kirjastolain mukaisia tehtäviä kunnassa. Kirjaston tulee mm. tarjota pääsy aineistoihin ja tietoon, ylläpitää monipuolista kokoelmaa, edistää lukemista, tarjota tietopalvelua, tarjota tiloja oppimiseen ja harrastamiseen, edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjastolla on kaksi toimipistettä: pääkirjasto sekä kirjastoauto, joka tuottaa palvelua haja-asutusalueella.

Pääkirjasto toimii vuonna 2019 remontoituissa tiloissa kunnantalon ensimmäisessä kerroksessa. Pääkirjastossa on asiakaspalveluaikaa viitenä päivänä viikossa. Tämän lisäksi on laajennetut aukioloajat, eli omatoimikirjasto, jota asiakkaat voivat käyttää omilla tunnuksillaan kirjautumalla kaikkina vuoden päivinä klo 7-21.

Uusi kirjastoauto hankittiin vuonna 2022. Siihen saatiin valtionrahoitusta reilun neljänneksen verran hankintahinnasta. Kirjastoauto on Tammelan omistuksessa, mutta se toimii myös Forssassa, jossa on myös kirjastoauton talli. Forssa maksaa Tammelalle sekä hankinta- että käyttökustannuksista käyttämänsä reittiajan suhteessa. Molemmilla kunnilla on omat työntekijänsä, jotka palvelevat kuntansa asiakkaita vuoroviikoin aamu- ja iltavuoroissa. Pysäkkejä Tammelassa on 53. Kirjastoauto käy kaikilla kylien kouluilla ja päiväkodeilla sekä perhepäivähoitajien luona.

Kirjastossa on neljä työntekijää. Kirjaston kokoelmaan kuuluu vajaat 40 000 nidettä erilaisia aineistoja: kirjoja, lehtiä, elokuvia, videopelejä, äänikirjoja, musiikkilevyjä, kartoja. Kirjastossa on asiakkaiden käytettävissä monitoimitila Hilla, nuortentila Lukki ja hiljainen tila Tyyni. Kirjasto järjestää mm. kirjavinkkausta, kirjastoleikkiä, tiedonhaun opastusta, kirjailijavierailuita ja lukupiiriä.

Kaikkia kirjastolain mukaisia tehtäviä ei kyetä toteuttamaan nykyisellä henkilöstöllä. Henkilökuntaan tulisi panostaa, jotta mm. yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun sekä lukemisen edistäminen olisi mahdollista täysipainoisesti.

Tavoitteita vuodelle 2023:

Kirjastoauton uusien reittien seuranta ja toimivuuden varmistaminen sekä uuden työntekijän onnistunut rekrytointi.

Pääkirjastoon kirjastovirkailijan toimi, jonka avulla mm. lisätään kirjaston tapahtumia ja em.kirjastolain mukaisten tehtävien toteuttamista.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden vastualueen tehtävä on liikuntalain mukaan yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla sekä luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle. Järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta, sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikuntapalvelut järjestävät ohjattuja liikuntapalveluja eri kohderyhmät huomioiden, mm. eläkeläisten ohjattua kuntosalitoimintaa, eläkeläisten ohjattuja tasapainoryhmiä, matalankynnyksen ohjattuja ryhmiä sähly, pallopelit, jumpat, yms).

Eriyisliikuntapalvelut tuotetaan yhteistyössä seutukunnallisesti sekä yksityisen sektorin kanssa (Forssan kaupungin liikuntapalvelut tuottavat erityisliikuntapalveluita erityisliikuntaryhmille mm. henkilöille joilla on heikentynyt toimintakyky, tuki- ja liikuntaeläisärsäuksia, pitkäaikaissärsäuksia, liikapainoa yms.)

Kyläyhdistykset tuottavat aktiivisesti ohjattuja liikuntapalveluja yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa mm. Letkussa, Liesjärvellä, Teurolla ja Riihivalkamamassa toimivat kuntojumppa, tasapaino, sekä kuntosaliryhmät vertaisohjaajien vetämänä.

Liikuntapalvelut tukevat avustuksien muodossa tammelalaisia rekisteröityjä urheiluseuroja, joiden toiminta on yhdistyksen sääntöjen mukaan urheilu- ja liikuntatoimintaa. Lisäksi avustuksia jaetaan Tammelassa toimiville rekisteröidyille yhdistyksille, projekti- ja työryhmille silloin kun avustus kohdennetaan liikuntatoiminnaksi katsottavan hankkeen toteuttamiseen.

Liikuntapalvelut vastaavat kunnan liikuntaolosuhteiden ja liikuntapaikkojen hoidosta sekä kehittämisestä. Talvella lähiliikuntapaikkojen jäähoidosta sekä peltolatujen teosta vastaavat rekisteröidyt tammelalaiset yhdistykset. Näiden palveluiden tuottamiseen yhdistykset saavat avustuksia.

Tammelan keskeisemmät ulkoliikuntapaikat ovat liikuntapuistossa, joka sijaitsee Tammelan keskustassa. Liikuntapuistoon rakennettavan uuden liikuntahallin myötä myös sisäliikuntapaikat tulevat olemaan jatkossa erinomaisella tasolla kunnassa. Liikuntahallin rakentaminen aloitettiin lokakuussa 2022 arvioitu valmistuminen syksyllä 2023.

Liikuntapalveluiden hallinnassa on kolme liikuntasalia Manttaali, Koulukeskus, Riihivalkama, sekä kaksi kuntosalia Kunto-Tammi ja liikuntapuiston kuntosali.

Liikuntapuiston lähivirkistysaluetta on kehitetty vuonna 2022 hankkeen toimesta. Hankkeessa tehtiin Kaukjärven rantaan n. 2,0 km mittainen retkeilyreitti ja ulkokuntoilualue. Hankkeen kokonaiskustannukset olivat 40 000 euroa, mihin kunta sai LounaPlussan Leader avustusta 28 000 euroa. Liikuntapuiston lähivirkistysalueen hanketta jatketaan vuonna 2023, kun Kotkan nokkaan tehdään laavu.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden tehtävänä on toteuttaa nuorisolain mukaisia tehtäviä kunnassa. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnan tulee olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisien sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa. Yhteistyökumppaneita on Tammelan seurakunta ja 4H. Etsivä tekee muun muassa työtä myös sosiaalitoimen, TE-palveluiden, mielenterveyspalveluiden, A-klinikan sekä muiden seudun nuorisotoimien kanssa

Kunnassa on oltava ohjaus- ja palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä, jonka kohde-ryhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret. Verkoston tai muun yhteistyöryhmän tulee toimia vuorovaikutuksessa nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Tammelassa tällaisena verkostona toimii laaja hyvinvointityöryhmä.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Tammelassa kartoitetaan ensin nuoren kokonaistilanne nuoren oman kertomuksen mukaan, ja ohjataan hänet kulloinkin sopiviin palveluihin, esimerkiksi terveydenhuollon tai sosiaalitoimen palveluihin tai työpajalle. Etsivä nuorisotyöntekijä toimii myös nuoren tukihenkilönä asiakassuhteen

ajan. Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Nuorisopalvelut järjestävät ohjattuja palveluita eri ikäisille nuorille. Nuorisopalvelut organisoivat Suomen mallin kerhoja, muuta kerhotoimintaa, retkiä sekä perhelauantai tapahtumia. Suomen Mallin harrastamisen kerho on Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamuoto. Harrastamisen Suomen mallin tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastuskoulupäivän yhteydessä. Nuottavalmennuksessa ei ole ollut Tammelasta nuoria. Kesällä järjestetään päiväleiritoimintaa. Vuoden 2022 alusta alkaen on järjestetty erätoimintaa yhtenä nuorisotyön toimintamuotona. Etsivä nuorisotyö organisoivat viikoittaisia olkkareita sekä aikuisten peli-iltoja. Seutukunnallisena toimintana järjestetään sateenkaarikahviloita kerran kuukaudessa. Sateenkaarikahvila toimintaa järjestetään seutukunnallisesti kiertävästi eri paikkakuntien nuorisotiloilla, Tammelassa Manttaalilla. Nuoria osallistuu kaikista seutukunnan kunnista. Koulunuorisotyönkokeilu aloitettiin elokuussa 2022. Koulunuorisotyöntekijä järjestää kouluilla pienryhmätoimintaa oppilaille, vetää luokille tunnetaitoja tukevaa Friends-ohjelmaa, on mukana kiusaamisen vastaisessa työssä sekä järjestää oppilaille hyvinvointia tukevaa toimintaa. Koulunuorisotyöntekijä on koulussa paikalla neljänä päivänä viikossa. Päätehtävänä koulunuorisotyöntekijällä on oppilaiden hyvinvoinnin lisääminen. Kunnassa on vakinainen nuorisotyöntekijä sekä määräaikaiset etsivä nuorisotyöntekijä ja koulunuorisotyöntekijä.

Nuorisopalvelut tukevat avustuksien muodossa tammelalaisia rekisteröityjä nuorisoyhdistyksiä. Lisäksi avustuksia jaetaan muille nuorisotyötä tekeville yhdistyksille. Tammelan nuorisopalvelut vastaavat Manttaalin nuorisotiloista sekä Oksjärven leirikeskuksesta.

Nuorten syrjäytymisen ehkäisy

Elokuun 2022 lopussa alle 25 vuotiaita työttömänä oli 13 henkilöä. Tammelassa nuorisotyöttömyys on alhaisempaa kuin Forssan seudulla ja koko maassa keskimäärin. Myös syrjäytymisriskissä olevia nuoria on vähemmän kuin Forssan seudulla ja koko maassa keskimäärin.

Tammelassa toimii 100% etsivä nuorisotyöntekijä, joka tukee alle 29 -vuotiaita nuoria, jotka ovat jääneet koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle. Etsivä nuorisotyöntekijä auttaa tarvittaessa myös nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Vuonna 2021 etsivä nuorisotyöntekijä tavoitti 18 nuorta. Vuoden 2022 elokuuhun mennessä nuoria on tavoitettu 22.

Tammelassa työttömiä nuoria ohjataan INTRO-työpajalle sekä LHKK:n Faiboost –työkokeiluun (vuonna 2022 yksi nuori). Lisäksi nuoria autetaan hakeutumaan koulutukseen, hakemaan heille kuuluvaa sosiaaliturvaa, ohjataan eteenpäin terveydenhuollon palveluihin, selvitetään heidän hakukauttaan Kelan kuntoutuspalveluihin (Nuotta-valmennus) sekä tuetaan työelämään siirtymisessä. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorille sekä yksilöllistä tukea että ryhmämuotoista toimintaa. Etsivä nuorisotyö on nuorelle aina luottamuksellista, vapaaehtoista ja maksutonta varhaista tukea. Etsivän lisäksi Tammelassa toimii 100% nuorisotyöntekijä ja koulunuorisotyöntekijä.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa. Tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen, edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävästä toimintaa, edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

TAMMELA

www.tammela.fi

Kulttuuripalvelut järjestävät kuntalaisia aktivoivaa toimintaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Jo vakiintuneita tapahtumia ovat kulttuurikävelyt, Tammelan Kirppiskierros ja Mikaelin tapahtuma. Myös veteraanipäivänä ja Itsenäisyyspäivä järjestetään juhlatilaisuudet. Vuosittain järjestetään myös konsertteja ja osallistutaan yhteistyössä teematapahtumiin. Kulttuuripalvelut ja Kulttuuriyhdistys Kuvion lastenkulttuurikeskus Leka tuottavat ohjelmaa kulttuurikasvatussuunnitelman toteutukseen päiväkodeissa ja kouluissa. Kulttuuriperintökasvatussuunnitelmassa aktivoidaan päiväkoteja ja kouluja lähtemään retkille Tammelan kuuteen kohteeseen. Joka vuosi jaetaan Tammelan kulttuuripalkinto.

Kulttuuripalvelut tukevat avustuksien muodossa tammelalaisia rekisteröityjä kulttuuriyhdistyksiä. Lisäksi avustuksia jaetaan muille kulttuuriyötä tekeville yhdistyksille.

Määrärahat ja tuloarviot

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	128 135	168 600	208 645	208 645	208 645
Toimintakulut	-906 806	-986 624	-1 157 142	-1 157 142	-1 157 142
Toimintakate	-778 672	-818 024	-948 497	-948 497	-948 497
Poistot ja arvonalentumiset	-76 610	-149 084	-130 257	-108 116	-79 728

Suoritteet

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Työllistettäviä nuoria	79	100	100	90	90
Nuorisotyön ohjaustunnit	866	1400	1700	1800	1800
Kulttuuritilaisuuksiin osallistujat	3 742	4000	6000	4000	4000
Kirjastossa käyntejä	45 872	43 000	49 000	50 000	50 000
Kirjastoaineiston lainat	74 297	78 000	75 000	75 000	75 000
Musiikkiopiston opiskelijoita	36	36	36	36	36
Musiikkileikkikoulun ryhmiä	4	3	3	3	3
Kuvataidekoulun opiskelijoita	24	24	24	24	24
Kansalaisopiston opetustunnit	634	900	900	900	900

*) Tammela 600 vuotta juhlavuosi

TAMMELA

www.tammela.fi

Perustelut

Nuorisopalvelut

Toiminnalliset muutokset:
Harrastamisen Suomen mallin kerhot
Koulunuorisotyöntekijä Koulukeskuksella 7-9 lk.

Henkilöstömuutokset:
Koulunuorisotyöntekijä 50 %, toinen puoli koulun talousarviosta

Investointimenot:

Kulttuuripalvelut

Toiminnalliset muutokset:
Tammela 600 v. juhlavuosi

Henkilöstömuutokset: -

Investointimenot:

Kirjastopalvelut

Toiminnalliset muutokset:
Lisätään kirjaston tapahtumatoimintaa liittyen mm. kirjastolain asettamiin tehtäviin (yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun edistäminen, lukemisen ja kirjallisuuden edistäminen, tuen tarjoaminen monipuoliseen lukutaitoon).

Henkilöstömuutokset:
Perustetaan uusi kirjastovirkailijan toimi em. tehtävien toteuttamiseksi.

Palkataan kirjastoautoon uusi kuljettaja-virkailija siten, että hän ehtii työskennellä 3 kk nykyisen työntekijän rinnalla ja perehtymään töihin, kunnes nykyinen työntekijä eläköityy.

Investointimenot: -

Liikuntapalvelut

Toiminnalliset muutokset: -

Henkilöstömuutokset: -

Investointimenot:
Traktorimönkijä telavarustuksella 17 000 €